

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcu: **A. S., a. s., S. Č., IČO: X.**, zastúpený: JUDr. T. Š., advokát, Š., K., proti žalovanému: **C., a. s., v likvidácii, K., B., IČO: X., o zaplatenie 382 123,85 eur (11 511 863,-Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn.: 26Cb 554/1994, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, č. k.: 4Obo 51/2012-577, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie konanie **z a s t a v u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. októbra 2011, č. k.: 26Cb 554/1994-541 žalovaného zaviazal zaplatiť 67 108,85 eur spolu s 18 % úrokom z omeškania zo sumy 7 120,63 eur od 09. augusta 1993 do zaplatenia, zo sumy 2 384,12 eur od 21. októbra 1993 do zaplatenia, zo sumy 53 983,27 eur od 26. augusta 1993 do zaplatenia, zo sumy 3 620,83 eur od 15. októbra 1993 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Doplňacím rozsudkom zo 16. mája 2012, č. k.: 26Cb 554/1994-565 Krajský súd v Bratislave žalobu v časti zaplataenia 315 015,- eur spolu s 18 % úrokom z omeškania zamietol.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca uzavrel so žalovaným 7. júla 1992 zmluvu o dielo a 31. augusta 1992 mandátnu zmluvu. V zmluve o dielo sa žalovaný ako zhotoviteľ zaviazal za podmienok dohodnutých v zmluve vypracovať a dodať práce a výkony pre stavbu „výroba kompaktných hnojív“. V mandátnej zmluve sa žalovaný ako mandatár zaviazal, že podľa ním vypracovaného projektu zhotoví dielo – postaví linku na výrobu kompaktných hnojív a žalobca ako mandant sa zaviazal vytvoriť pre mandatára podmienky na vykonanie činností dohodnutých v zmluve za dohodnutú odplatu. Počas skúšobnej prevádzky, ktorá začala 16. júna 1993, dopravný systém – šnekové dopravníky, ktoré vykazovali nadmernú hlučnosť a čiastočné prehrievanie plášťa šnekov, potvrdil nefunkčnosť diela. Žalobca žiadal vady šneku a radlera odstrániť, k čomu však žalovaný nepristúpil. Žalobca preto pred uplynutím dohodnutého termínu na odstránenie vád vykonal demontáž vadných častí diela na vlastné náklady, kúpil nové zariadenia a vykonal montáž nového zariadenia na vlastné náklady. Žalobca mal za to, že žalovaný porušil ustanovenia zmluvy o dielo aj mandátnej zmluvy, a tým žalobcovi vznikla skutočná škoda na nákup nového dopravného systému a škoda na výpadku výroby vo forme ušlého zisku, ktorú vyčíslil v celkovej sume 2 302 312,- Sk. Na pojednávaní 28. augusta 2001 žalobca rozšíril žalobu s tým, že si uplatňuje zaplataenie 10 847 028,- Sk a zvyšok predstavuje skutočná škoda. Súd uznesením z 28. augusta 2001 pripustil zmenu žaloby v zmysle podania žalobcu.

Súd prvého stupňa mal na základe vykonaného znaleckého dokazovania preukázané, že došlo k dodaniu vadného projektu. Odstraňovaním vád diela vznikli žalobcovi náklady za nákup funkčného dopravného systému v sume 214 516,-Sk, za zámočnicke práce a náhrada mzdy pracovníkov za demontáž diela v sume 109 081,- Sk. Žalobca si ďalej uplatnil právo na náhradu ušlého zisku za 21 pracovných dní pri 50 % výrobnnej kapacite počas skúšobnej prevádzky v sume 409 500,-Sk a ušlom zisku za 30 pracovných dní pri 100 % výrobnnej kapacite (za obdobie od 17. júna 1993 do 26. augusta 1993) v sume 1 216 800,- Sk. Stratu, ktorá vznikla žalobcovi formou ušlého zisku za výkony výrobnnej kapacity počas skúšobnej prevádzky aj po jej skončení, súd kvalifikoval ako ďalšiu škodu, ktorá žalobcovi vznikla vadným dodaním diela. Súd prvého stupňa podľa § 373 Obchodného zákonníka uznal právny

nárok žalobcu v sume 2 021 721,- Sk (67 108,85 eur) za oprávnený. Súd uznal nárok žalobcu aj na 18 % úrok z omeškania podľa § 369 Obchodného zákonníka. Súd s prihliadnutím na uplatnenú námietku premlčania podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka nepriznal žalobcovi nárok na náhradu ušlého zisku a k tomu pripočítaného úroku z omeškania tak ako bol obsiahnutý v návrhu z 28. augusta 2001. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

O odvolaní žalobcu proti zamietajúcej časti rozsudku súdu prvého stupňa Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozhodol tak, že odvolacie konanie zastavil, a zároveň rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2011, č. k.: 26Cb 554/1994-541 v znení doplniaceho rozsudku zo 16. mája 2012, č. k.: 26Cb 554/1994-565 zrušil. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Odvolací súd poukázal na ust. § 103, § 19, § 107 ods. 4 O. s. p., § 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka a uviedol, že z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I oddiel: Sa, vložka č. 382/B, odvolací súd zistil, že spoločnosť C., a. s. v likvidácii, K., B., IČO: X. – žalovaný, bola zrušená a 01. novembrom 2007 vstúpila do likvidácie. Na základe konečnej správy likvidátora o priebehu likvidácie a účtovnej závierky, schválených rozhodnutím mimoriadneho valného zhromaždenia a na základe súhlasu príslušného správcu dane, bola ukončená likvidácia 31. marca 2010 a 08. marcom 2012 bol žalovaný vymazaný z obchodného registra v celom rozsahu. Z uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 107 ods. 4 a § 211 O. s. p. odvolacie konanie zastavil, a súčasne napadnuté rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. b) O. s. p. zrušil. Vychádzal zo skutočnosti, že konanie v tej istej veci na súde prvého s druhého stupňa tvorí jeden celok, z čoho vyplýva, že končí až právoplatnosťou rozhodnutia. Nie je preto možné, aby určitý subjekt mal spôsobilosť byť účastníkom konania len pre jeho určitý úsek a na zánik spôsobilosti by sa v ďalšom štádiu konania už neprihliadalo, čím by došlo k priznaniu práv a uloženiu povinnosti subjektu, ktorý podľa hmotného práva už nositeľom práv a povinností nemôže byť.

Proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnil ust. § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) a § 237 písm. p) O. s. p..

Podľa názoru dovolateľa, ak je záverom konania rozhodnutie, má účastník právo na také „konanie“, ktoré sa končí rozhodnutím zákonným. Do okamihu právoplatnosti takéhoto rozhodnutia, preto konanie trvá napriek tomu, že k jeho vydaniu nesmerujú kroky účastníka, ale procesný postup súdu. Poukázal na § 154 ods. 1, § 159 ods. 1, § 166 ods. 3, § 211 ods. 2, § 167 ods. 2 O. s. p. a uviedol, že pre aplikáciu uvedených ustanovení je rozhodujúce, že súd prvého stupňa vyniesol 26. októbra 2011 rozsudok. Odvolací súd v napadnutom uznesení uviedol, že žalovaný bol podľa výpisu z obchodného registra 08. marca 2012 z tohto registra vymazaný. Až týmto dňom sa teda naplnila podmienka straty spôsobilosti na konanie. Výrok o zrušení rozsudku súdu prvého stupňa je preto v rozpore so zákonom. Uviedol, že záver odôvodnenia napadnutého uznesenia odporuje aj notorietám ohľadne zániku subjektov, ktoré sú zviazané právoplatne prakticky nevykonateľnými rozsudkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§10a ods. 2 O. s. p.) skúmal predovšetkým podmienky, za ktorých môže konať v zmysle ust. § 103 O. s. p. a dospel k záveru, že v predmetnej veci ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, a preto treba dovolacie konanie zastaviť.

Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 O. s. p. /prvá veta/ ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

I keď Občiansky súdny poriadok výslovne nevypočítava procesné podmienky konania, možno z neho vyvodit', že procesné podmienky sú také vlastnosti súdu a účastníkov konania, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ občianskeho súdneho konania vyplývajúci zo základných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (v prvej hlave prvej časti). Procesné podmienky na strane súdu sú predovšetkým právomoc a príslušnosť. Účastníci konania musia disponovať určitými vlastnosťami, aby súd mohol konať. Ide predovšetkým o spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O. s. p.), procesnú spôsobilosť (§20 a nasl. O. s. p.), a ak má účastník zástupcu, aj tzv. spôsobilosť byť zástupcom účastníka. Nedostatok procesnej podmienky na strane účastníka predstavuje tzv. prekážky postupu konania a ich následky sú riešené v ust. § 107 a nasl. O. s. p.. Ustanovenie § 103 O. s. p. má povahu generálneho procesného ustanovenia týkajúceho sa skúmania podmienok konania. V zásade

teda platí, že súd danosť alebo nedanosť podmienok skúma ex officio, a to v ktoromkoľvek štádiu konania.

Podľa § 19 O. s. p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten komu ju zákon priznáva.

Spôsobilosť byť účastníkom konania je jednou zo základných podmienok konania. Rozumie sa ňou mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi priznáva. Zákon odkazuje na hmotné právo, preto procesnoprávna subjektivita splyva so subjektivitou hmotnoprávnou. Otázkou hmotnoprávnej subjektivity rieši predovšetkým Občiansky zákonník v spojitosti s Obchodným zákonníkom. Občiansky zákonník v ust. § 7 ods. 1 a 2 upravuje vznik a zánik spôsobilosti mať práva a povinnosti fyzických osôb. V zmysle § 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby, medzi ktoré patria aj obchodné spoločnosti. Túto spôsobilosť majú od svojho vzniku (zápisom do obchodného alebo iného zákonom predpísaného registra, alebo inak podľa osobitného zákona) a zaniká až dňom ich zániku (výmazom z príslušného registra, alebo spôsobom určeným v osobitnom zákone). Podľa § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka spoločnosť zaniká ku dňu výmazu z obchodného registra, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ust. § 107 ods. 4 O. s. p., ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a rovnako aj z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I vyplýva, že spoločnosť C., a. s. v likvidácii – žalovaný bola zrušená a 01. novembrom 2007 vstúpila do likvidácie. Následne bola obchodná spoločnosť C., a. s. v likvidácii vymazaná z obchodného registra 08. marca 2012 v celom rozsahu. Žalovaný ku dňu výmazu z obchodného registra zanikol bez právneho nástupcu, čím 08. marca 2012 stratil spôsobilosť byť účastníkom konania.

Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný zanikol bez právneho nástupcu. Účastníkom dovolacieho konania nemôže byť právnická osoba, ktorá už bol bola vymazaná z obchodného registra, a teda zanikla. Keďže žalovaný nemá spôsobilosť byť účastníkom konania a nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľnou vadou konania (§ 104 ods. 1 O. s. p.), dovolací súd postupoval podľa ut. § 107 ods. 4 v spojení s ust. § 243c O. s. p.

a dovolacie konanie zastavil bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd SR poukazuje tiež na uznesenie Ústavného súdu SR z 31. marca 2004, sp. zn.: II.ÚS 75/2004, v ktorom sa konštatuje že zánikom účastníka konania došlo k vytvoreniu stavu právnej istoty, ktorého podstata spočíva v tom, že konanie sa v tejto veci musí zastaviť a niet zákonom dovoleného alebo predvídaného spôsobu, ako v tejto veci rozhodovať ešte iným rozhodnutím než zastavením konania. V konaní, v ktorom jedna zo strán sporu stratila spôsobilosť byť účastníkom konania, nemôže dochádzať k porušovaniu ústavnoprocených princípov, resp. základných práv. Konanie pred všeobecným súdom trpí takým nedostatkom, ktorý pojmovovo vylučuje porušovanie týchto základných práv.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5, § 224 ods. 1 O. s. p. a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov dovolacieho konania, keďže dovolacie konanie bolo zastavené.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 29. novembra 2012

JUDr. Jana Zemaniková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.